

ПЕРЕДМОВА

Випуск чергового збірника статей викладачів та аспірантів кафедри культурології НаУКМА «Магістеріум» збігся із двадцятип'ятиліттям з дня заснування кафедри на факультеті гуманітарних наук Академії.

У рубриці «Культурологія у теоретичних розвідках» читач має змогу ознайомитися із концептуальними новаціями у межах уже відомих і зовсім нових тем у царині теорії культури. Зокрема, у статті О. В. Брюховецької репрезентовано персоніфіковану концептуальну рамцю історії культурологічного осмислення феномена «візуального повороту» в культурі. Відповідно до напрацьованих у ньому імплікацій «політично – іншого» авторка статті показує, як ці імплікації разом переозначили класичну політичну дихотомію «конформізм – емансипація». Окрім цього, авторка статті дає стислий огляд того, як університетська наука США та Європи відреагувала на концептуальний виклик візуальної культури до антропології, епістемології та герменевтики 1960–1970-х років. Особлива теоретична цінність статті Р. В. Демчук полягає в тому, що дотримання авторкою розподілу міфу на архаїчну, історичну та політичні форми було використано для аналізу сучасного політичного міфу та аналізу присутності його псевдоформ (імітаційного міфу) у сучасних медіа-ресурсах. У статті К. І. Задираки представлено одну з перших спроб у культурології пояснити феномен анонімних форумів консолідацією користувачів електронних мереж навколо бажаної «асиметричної публічності». Крім цього, автору статті вдається привернути увагу до проблеми співіснування жорстких і м'яких форм віртуальної соціальності та порівняти її прояви на відомих іміджбордах. У цікавій статті Ю. І. Нікішенко та В. С. Єрмолаєвої запропоновано розуміти «шароварицину» не просто як еквівалент верхнього і поверхневого бачення рис української культури, а як загальний приклад подання будь-якої культурної ідентичності виключно з елементів селянського одягу та відповідних елементів побуту. І, нарешті, як переконливо показав у своїй статті М. А. Собуцький, взаємодія досить вишуканої добірки зразків серійної продукції, яку складено із фентезі, псевдоісторичних саг, скандинавських нуарів (детективів) та стійкого кола зацікавлених споживачів і послідовників, може розглядатися як пряме свідчення існування великих неформальних спільнот, які постійно живуть у світі бажань, що принципово не реалізуються у реальному світі, але з успіхом існують у просторі «світів без референції».

У рубриці «Культурологія та історія культури» статті М. Л. Данченко, С. Л. Капранова та О. Ю. Климчук об'єднує аналіз ролі певних особистостей як генераторів помітних змін і нових акцентів у культурних дискурсах минулого та сучасності. При цьому буде доречним повідомити читачеві, що стаття М. Л. Данченко пройшла попередню апробацію у виступі авторки на міжнародній конференції «Historische und kulturelle Narrative in Russland, der Ukraine und Belarus: Konkurrenzen und Verflechtungen» («Історичні та культурні наративи у Росії, Україні та Білорусії: конкуренції та переплетення»), що проходила

у Тюбінгені у листопаді 2015 р. А от зі статті О. Ю. Климчук читач отримає можливість виділити у праці Є. А. Шавельова «Про паралогічне мислення» певну рецептивну концепцію психоаналізу.

У рубриці «Культурологія та мистецтво» поєднано статті двох жанрів. Перший жанр репрезентовано у статтях В. О. Бондарчука та О. М. Петрової, що написані як творчі портрети Д. Гнатюка і А. Блудова, з тією різницею, що у творчому портреті Д. Гнатюка зроблено наголос на системному характері його творчості (виконавець, режисер та педагог), а у творчому портреті А. Блудова – на його визнанні вищої життєздатності благоговіння та мудрості перед будь-якими маніфестаціями сучасного активізму. Другий жанр представляють досить аналітичні статті, які теж мають відмінності. Зокрема, у статті Т. О. Корнєєвої вперше проаналізовано висвітлення теми жіночої травми у мистецьких проектах Л. Буржуа, Х. Вілке та яскравих перформенсах М. Абрамович, А. Зур та Л. Морозової. Як показав аналіз авторки, ці мистецькі проекти та перформенси вимагають генералізації поняття жіночої травми, розділеної на індивідуальну і колективну форми, до поняття травматичної гендерної пам'яті. А от при аналізі феномена арт-ринку Н. В. Павліченко доходить висновку, що на арт-ринку твори мистецтва набувають властивостей поцінованого художнього продукту не тільки за рахунок свого тематичного та ідейного змісту, а й за рахунок інституційних установ, що причетні до виникнення та підтримки цього ринку. Окреме місце у цій рубриці займає стаття відомої дослідниці мистецьких проектів О. О. Кирилової, в якій проаналізовано історію екранізації літературних творів В. Вінниченка, яку вона підсумовує у понятті «сукупного контексту» екранізації.

І, нарешті, у рубриці «Культурологія у питаннях матеріальної культури традиційного суспільства та стародавніх цивілізацій» подано статтю Д. О. Короля із гарно ілюстрованим поясненням феномена фетишизованого способу фіксації проявів позатілесної сутності людини через прояви відповідної сутності людської голови. А зі статті О. В. Самари читач дізнається про семіотичні схеми опису функціонування українського рушника в обрядово-навантаженому спілкуванні людей.

Юрій Джулай